

Projektové podpory ako súčasť Spoločnej poľnohospodárskej politiky Európskej únie.

Legislatíva Európskej únie je pre každého žiadateľa o podporu rovnaká a záväzná.

Spoločná poľnohospodárska politika Európskej únie

Spoločná poľnohospodárska politika (ďalej len „SPP“) predstavuje jednu zo základných, ale zároveň aj najkomplikovanejších, najnákladnejších, a najdôležitejších politík Európskej únie. Pravidlá pre vytvorenie SPP **predpokladala už Rímska zmluva z marca 1957** č. 39 - 46, ktorou bolo formálne ustanovené Európske hospodárske spoločenstvo. Fungovanie SPP bolo spustené v roku 1962.

SPP si stanovila nasledovné ciele:

- zaručiť dostatok potravín za prijateľnú cenu pre spotrebiteľov
- zvýšiť produktivitu poľnohospodárstva
- zaistiť dobrú životnú úroveň pre pracovníkov agro - sektora
- stabilizovať poľnohospodárske trhy

SPP predstavuje 3 základné princípy:

- vytvorenie jednotného trhu - odstránenie kvantitatívnych reštrikcií
- finančnú solidaritu
- preferencie Spoločenstva

V období 2014 - 2020 SPP reprezentuje zdieľané hospodárenie výdavkov v rámci 2 pilierov:

1. Európsky poľnohospodársky záručný fond - EPZF
2. Európsky poľnohospodársky fond rozvoja vidieka - EPFRV

Projektové podpory sú realizované v rámci 2. piliera formou projektových opatrení Programu rozvoja vidieka Slovenskej republiky 2014 - 2020.

Od roku 2003 PPA administrovala, kontrolovala a vyplácala **projektové podpory** v rámci:

- Sektorového operačného programu Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (ďalej len „SOP P - RV“), Plánu rozvoja vidieka SR 2004 - 2006 z Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (ďalej len „EAGGF“).
- Programu rozvoja vidieka SR 2007 - 2013 (ďalej len „PRV SR 2007-2013“) na čerpanie finančných prostriedkov z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (ďalej len „EPFRV“).
Operačný program Rybné hospodárstvo SR 2007 - 2013 (ďalej len „OP RH SR 2007 - 2013“), Podpora z Európskeho fondu pre Rybné hospodárstvo (ďalej len „EFRH“) nadväzujúceho na predvstupový program SAPARD a SOP PRV 2004 - 2006, z „Národného lesníckeho programu SR“.
- Programu rozvoja vidieka SR 2014 - 2020 (ďalej len ako „PRV SR 2014-2020“) na čerpanie finančných prostriedkov z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (ďalej len „EPFRV“) a OPRH 2014 - 2020 čerpanie finančných prostriedkov z Európskeho námorného a rybárskeho fondu (ďalej len ako „ENRF“).

Legislatívny rámec

Legislatívu pre projektové podpory nájdete na stránke PPA tu: <http://www.apa.sk/pre-projektove-podpory> .

Proces administrovania, kontroly a vyplácania projektových podpôr

Žiadosť o nenávratný finančný príspevok

Žiadosť o nenávratný finančný príspevok (ďalej len „ŽoNFP“) je základným dokumentom, ktorým žiadateľ na základe vyhlásenej výzvy na predkladanie ŽoNFP žiada PPA o spolufinancovanie projektu z finančných prostriedkov EÚ a štátneho rozpočtu určených na danú výzvu. PPA pri schvaľovaní ŽoNFP vykonáva administratívnu, formálnu a vecnú kontrolu, ktorú vykonáva v súlade s princípmi transparentnosti, rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie a dodržiavania horizontálnych princípov.

Z hľadiska objektívnosti vyhodnocovania, PPA uplatňuje náhodný výber vyhodnocovateľov prostredníctvom informačného systému. V procese vyhodnocovania projektov využíva **princíp štyroch očí**, čím sú vytvorené také podmienky, aby o vyhodnotení projektu nemohol rozhodnúť jeden zamestnanec bez toho, aby jeho činnosť nebola skontrolovaná druhou oprávnenou osobou. Každá pracovná činnosť vykonaná zamestnancom je následne nezávisle skontrolovaná druhým oprávneným zamestnancom. V prípade rozporu záverov vyhodnocovateľov vstupuje do procesu vyhodnocovania tretia osoba - arbiter. Kontrola prebieha v zmysle schválených pracovných postupov, ktoré sú v súlade s nariadeniami EK, ich usmerneniami, odporúčaniami, ako aj všeobecne záväznými právnymi predpismi SR.

Výstupom z odborného hodnotenia hodnotiacich (bodovacích) kritérií sú bodovacie hácky ŽoNFP každého hodnotiteľa, ktorý sa podieľal na odbornom hodnotení. Hodnotiaci hárok obsahuje vyhodnotenie hodnotiacich kritérií z odborného hodnotenia a súčet dosiahnutých bodov.

V procese vyhodnocovania PPA zabezpečuje ochranu finančných záujmov Slovenskej republiky a EÚ prostredníctvom kontrol efektívnosti a hospodárnosti výdavkov, napr. prieskumom trhu, špeciálnym softvérom obsahujúcim priemerné ceny stavebných materiálov, porovnávaním cien technológií tovarov a služieb s podobnými technológiami iných projektov.

Po kontrole splnenia všetkých podmienok stanovených vo výzve, PPA vydá rozhodnutie o schválení/neschválení žiadosti, resp. o zastavení konania. V prípade, ak žiadateľ splnil všetky podmienky stanovené vo výzve a súčet dosiahnutých bodov za hodnotiace kritériá sa nachádza nad čiarou finančných možností, PPA vydá rozhodnutie o schválení ŽoNFP.

V prípade, ak žiadateľ splnil všetky podmienky stanovené vo výzve a súčet dosiahnutých bodov

za hodnotiace kritériá sa nachádza pod čiarou finančných možností, PPA vydá rozhodnutie o neschválení ŽoNFP z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. Rovnako v prípade, ak žiadateľ nespĺnil niektorú z podmienok stanovených vo výzve, PPA vydá rozhodnutie o neschválení ŽoNFP.

Zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku

Po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia, PPA vypracuje zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej len „zmluva o NFP“), ktorú po podpísaní oboch strán zverejní v Centrálnom registri zmlúv. Zmluva sa stáva účinnou v deň nasledujúci po dni jej zverejnenia.

Žiadosť o platbu

Nenávratný finančný príspevok na realizáciu projektu, ktorý je predmetom zmluvy o NFP, sa prijímateľovi poskytuje na základe Žiadosti o platbu (ďalej len „ŽoP“). Po podaní žiadosti o platbu PPA vykonáva administratívnu finančnú kontrolu ŽoP. Cieľom administratívnej finančnej kontroly ŽoP je zabezpečenie splnenia zákonnosti, správnosti a oprávnenosti predložených nárokových finančných prostriedkov/deklarovaných výdavkov a ostatných skutočností uvedených v ŽoP vrátane ich podpornej dokumentácie a ich súladu s legislatívou EÚ a SR a zmluvou o NFP.

V rámci kontroly ŽoP vykonanej formou administratívnej finančnej kontroly je PPA povinná vykonať taktiež kontrolu relevantnej podpornej dokumentácie, ktorá tvorí prílohu ŽoP. Minimálny rozsah podpornej dokumentácie vo vzťahu k jednotlivým výdavkom je zverejnený na webovom sídle PPA.

Na to, aby bola prijímateľovi schválená ŽoP, musí byť kontrola celej ŽoP vykonaná vždy formou administratívnej finančnej kontroly, je doplnená aj formou finančnej kontroly na mieste, ktorá sa vykonáva na základe rizikovej analýzy alebo zistených nedostatkov pri administratívnej finančnej kontrole ŽoP. V súčasnosti PPA vykonáva finančnú kontrolu na mieste pri každom jednotlivom projekte (t. j. 100 % kontrola projektov), okrem podopatrenia 6.1, kde sa vykonáva kontrola prostredníctvom rizikovej analýzy. Momentom ukončenia finančnej kontroly ŽoP je zaslanie správy z administratívnej finančnej kontroly. Ak v kontrole neboli zistené nedostatky, vyplatí sa ŽoP v požadovanej sume.

Finančné kontroly na mieste

Základnou podmienkou na poskytnutie projektových podpôr je preukázať oprávnenosť vynaložených výdavkov a dodržanie podmienok poskytnutia Nenávratného finančného príspevku v zmysle Zmluvy.

Systém administratívnych kontrol je doplnený systémom finančných kontrol na mieste (ďalej len „FKnM“). FKnM sa vykonávajú v prípadoch, ak z administratívnej finančnej kontroly vyplynula nutnosť preveriť skutočnosti realizované na projekte na mieste u prijímateľa, žiadosť o platbu bola vybraná na kontrolu na mieste z dôvodu rizikovej analýzy, zo Správy z FKnM vyplynula nutnosť preveriť opakovane realizáciu projektu na mieste u Prijímateľa, z podnetu/výsledku auditu Európskej komisie, alebo Certifikačného orgánu vyplynula povinnosť preveriť konkrétne skutočnosti realizované na mieste u prijímateľa presne špecifikované v požiadavke.

Sekcia kontroly okrem finančnej kontroly na mieste vykonáva opakované finančné kontroly na mieste a návštevy na mieste.

PPA je oprávnená overovať na mieste vybrané skutočnosti aj opakovane, pokiaľ je to potrebné pre správne stanovenie oprávnenosti výdavkov, alebo je výkon uvedenej činnosti potrebný z iných relevantných dôvodov (napr. podozrenie z nezrovnalostí, žiadosť Európskej komisie, žiadosť vnútroštátnych orgánov). Opakovaná finančná kontrola na mieste sa môže vykonať u prijímateľa napríklad aj v prípade, ak je potrebné skontrolovať prijaté opatrenia na nápravu zistených nedostatkov, t.j. skontrolovať jednu časť predmetu FKnM. V prípade rozdielnych záverov z FKnM a opakovanej finančnej kontroly na mieste je pre ďalšie konanie PPA rozhodujúci záver z opakovanej finančnej kontroly na mieste.

V zmysle nariadenia Komisie ES č. 809/2014 v súlade s čl. 48 ods. 5 sa má vykonať minimálne jedna osobná účasť na podporovanej operácii, alebo návšteva lokality, kam plynú investície s cieľom overiť realizácie investície. V podmienkach PPA sa tento článok vykonáva vo forme návštevy na mieste prostredníctvom oddelenia výkonu kontroly na mieste. Cieľom návštevy na mieste je overiť dosiahnutý stav projektu, doklady preukazujúce vlastníctvo predmetu Aktivít Projektu, využívanie predmetu projektu v súlade s cieľom projektu a vyhotovenie fotodokumentácie súvisiacej s predmetom Aktivít Projektu.

Na základe ustanovenia § 20, ods. 3, zákona č. 357/2015 Z.z. o finančnej kontrole a v zmysle Všeobecných zmluvných podmienok k zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku je Sekcia kontroly oprávnená vykonať kontrolu tretej osoby. Podnet na vykonanie finančnej kontroly na mieste tretej osoby môže vyplývať zo zistení kontrolnej skupiny počas výkonu FK nM, alebo na základe požiadavky odborných útvarov PPA.

Podrobnejší popis výkonu FK nM môžete nájsť v sprievodcovi kontroly tu:

<http://www.apa.sk/aktuality/sprievodca-financnou-kontrolou-na-mieste-a-navstevou-na-mieste-v-oblasti-projektovych-opatreni-prv-2014-2020/8625>

Postupy pre vystavenie Správy o zistenej nezrovnalosti

PPA na základe prijatého interného (napr. FK nM), resp. externého (napr. EK, OLAF, OČTK) podnetu, ktorý je základom pre vznik nezrovnalosti vyhodnotí jeho právnu a vecnú relevanciu. V prípade súhlasného záveru v IS AGIS - modul MFR vystaví Správu o zistenej nezrovnalosti. Následne spolu s podpornou dokumentáciou odstúpi materiál útvaru PPA zodpovednému za vymáhanie nezrovnalostí v rámci administratívneho konania.

Usmernenia MPRV SR k platnej právnej úprave nájdete tu:

<http://www.apa.sk/usmernenia-ppa>.

Príručku pre žiadateľov nájdete tu: <http://www.apa.sk/prv-2014-2020-prirucka-pre-ziadateľa>.

Príručku pre prijímateľov nájdete tu: <http://www.apa.sk/prirucka-pre-prijimatela>.

Pravidlá pre realizáciu platieb

- V organizačnej štruktúre PPA sú stanovené jednoznačné právomoci a zodpovednosti na všetkých úrovniach činnosti, ako aj oddelenie troch funkcií (povoľovanie a kontrola platieb, realizácia platieb, účtovníctvo), pri ktorých sa zodpovednosti definujú v organizačnej štruktúre.
- Je zabezpečené také rozdelenie povinností, aby žiadny zamestnanec nebol zodpovedný za viac ako jednu z úloh povoľovania, vyplácania, alebo účtovania súm a aby žiadny zamestnanec nevykonával ktorúkoľvek z týchto úloh bez dohľadu ďalšieho zamestnanca.
- Stanovenie zodpovedností každého zamestnanca je v písomnom opise pracovného miesta.

PPA realizuje potrebné postupy na zabezpečenie, aby sa platby realizovali iba na bankové účty patriace príjemcom, alebo ich splnomocneným zástupcom. Žiadne platby sa neuskutočňujú v hotovosti. Platby na účty prijímateľom sa realizujú prostredníctvom IS Štátnej pokladnice. Schvaľovanie zo strany povoľujúceho zamestnanca a/alebo jeho nadriadeného sa vykonávajú elektronickými prostriedkami (je zabezpečená zodpovedajúca úroveň bezpečnosti týchto prostriedkov a totožnosť signatára je zapísaná v elektronických záznamoch).

Všetky činnosti súvisiace s výkonom platobnej funkcie sú vykonávané na základe princípu štyroch očí, čím sú vytvorené také podmienky, aby o výdavku (realizácii platby) nemohol rozhodnúť jeden zamestnanec bez toho, aby jeho činnosť nebola skontrolovaná druhou oprávnenou osobou. Každá pracovná činnosť vykonaná zamestnancom je následne skontrolovaná druhým oprávneným zamestnancom.

Pravidlá pre pozastavenie vyplácania platieb z dôvodu nezrovnalosti

V záujme ochrany finančných záujmov EÚ a SR, PPA schválením vystavenej správy o zistenej nezrovnalosti pozastaví vyplácanie príspevku alebo podpory v rámci EPZF a EPFRV (finančných prostriedkov EÚ a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu) prijímateľovi až do momentu vysporiadania celej sumy nezrovnalosti a prislúchajúcich penále/úrokov z omeškania, prípadne do nepotvrdenia nezrovnalosti. Ak je u prijímateľa evidovaná viac ako jedna nezrovnalosť, odblokovanie prijímateľa sa vykoná automaticky až po úplnom vysporiadaní/vyriešení všetkých nezrovnalostí. V záujme zabezpečenia ochrany finančných záujmov EÚ je automaticky blokové vyplatenie finančných prostriedkov u tých prijímateľom, ktorí nemajú vysporiadané finančné vzťahy.

Postupy pre vymáhanie nezrovnalosti

- PPA na základe Správy o zistenej nezrovnalosti zabezpečí v rámci administratívneho konania vystavenie Žiadosti o vysporiadanie finančných vzťahov a tieto dokumenty zašle dlžníkovi.
- V prípade úhrady v lehote splatnosti uvedenej v Žiadosti o vysporiadanie finančných vzťahov sa zabezpečí odblokovanie dlžníka v informačnom systéme.
- Ak nezrovnalosť nie je uhradená v lehote splatnosti, dochádza k vymáhaniu nezrovnalosti v správnom konaní, v rámci ktorého PPA vystaví Oznámenie o začatí správneho konania. V prípade, ak dlžník v stanovenej lehote nereaguje na Oznámenie, PPA vydá Rozhodnutie o uložení dlhu.
- Ak ani vtedy dlžník neuhradí nezrovnalosť, pristúpi sa k vymáhaniu nezrovnalosti v exekučnom konaní.

Pravidlá pre pozastavenie vyplácania platieb z dôvodu sankcií budúcich období

- Započítanie sankcií budúcich období (ďalej len „SBO“) sa vykonáva v zmysle nariadenia Komisie (NK č. 908/2014, resp. č. 885/2006), v zmysle ktorého bola sankcia udelená.
- Započítava sa voči podporám poskytovaným z EPFRV alebo EPZF.
- SBO, resp. nezapočítaný zostatok SBO zanikne po uplynutí troch kalendárnych rokov nasledujúcich po roku zistenia sankcie. V prípade, že má prijímateľ udelených viac SBO započítajú sa postupne. Postup vykonávania zápočtov SBO sa riadi kontrolou „4 očí“.

Vnútorá kontrola

V záujme ochrany finančných záujmov EÚ vstupuje do procesu poskytovania priamych platieb interná vnútorá kontrola PPA prostredníctvom riešenia podnetov, sťažností, dožiadaní a indícií možného porušenia pravidiel poskytovania podpôr a zneužívania finančných záujmov EÚ. Taktiež poskytuje súčinnosť orgánom činným v trestnom konaní a kontrolným orgánom

pri preverovaní možných nezrovnalostí nielen za aktuálnu kampaň, ale aj za predchádzajúce obdobia.

Vnútorý audit a externé audity a kontroly

Prostredníctvom vnútorného auditu PPA overuje, či sú postupy zavedené organizáciou

pri administrovaní, schvaľovaní a vyplácaní podpôr v súlade s pravidlami EÚ. Okrem vnútorných auditov, ktoré sú vykonávané v súlade so schváleným plánom auditov a v zmysle medzinárodných štandardov, prebieha každoročne v PPA niekoľko externých auditov a kontrol či už zo strany Európskej Komisie, Európskeho dvora audítorov, Najvyššieho kontrolného úradu SR, Úradu vlády SR a pod.

Certifikačný orgán každoročne vykonáva certifikačný audit všetkých podpôr administrovaných PPA a overuje, či sú účty PPA presné, úplné a vypracované včas a či účtovná závierka PPA poskytuje pravdivý a verný obraz vo všetkých významných súvislostiach v zmysle legislatívy EÚ a v zmysle Usmernení Európskej Komisie.